

Asia: VN/25156/2023

Työryhmän arviomuistioluonnos: data retention -lainsäädännön täsmentämisen vaihtoehtoista

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot arviomuistiosta

Puolustusministeriö pitää muistion päämäärää ja tarkoitusta kannatettavana. Arviomuistio on laadittu yksityisyydensuoja huomioiden kattavasti. Puolustusministeriö pitää hyvänä, että muistion laatimisen lähtökohdaksi on valittu EU -tasoinen henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely, sitä erityisesti EU:n tuomioistuinten ratkaisukäytäntöön peilaten.

Esiteltyjen säilytysvelvollisuuden toteutusvaihtoehtojen tehokkuus ja toteuttamiskelpoisuus

Miten arvioitte arviomuistiossa esiteltyjen säilyttämistoimenpiteiden tehokkuutta ja toteuttamiskelpoisuutta?

-

Onko arviomuistiossa käsitelty joitain näkökulmia puutteellisesti?

Puolustusministeriö katsoo, että arviomuistio jää hieman puutteelliseksi siinä suhteessa, että rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalan piiriin kuuluvaa turvallisuusviranomaisten toimintaa rekisterinpitäjinä ei muistiossa arvioida riittävällä tarkkuudella. On ilmeistä, että rikostorjunta ja rikosasioiden tutkiminen viranomaisessa kuuluvat juuri niihin tehtäviin, joissa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn ei EU:n peruskirjasta johtuen sovelleta ns. yleistä tietosuoja-asetusta lainkaan.

Arviomuistiossa käsitellään tunnistetietojen käsittelytarkoituksia lähinnä teleyrityksen näkökulmasta ja siten sivuutetaan turvallisuusviranomaisten toimintaan liittyvä keskeisin EU -tasoinen ja sen voimaan saattava kansallinen lainsäädäntö. Tämän voidaan katsoa näkyvän erityisesti luvuissa: 1) 3.4 Yleisen tietosuoja-asetuksen reunaehdot, 2) 3.3.2 Kohdennettu säilyttäminen henkilöpiirin perusteella ja 3) 6.3.5 Säilyttämismuistion toteutusvaihtoehtojen alustava

perusoikeusarviointi. Edellä viitatuissa kohdissa teletietojen käsittelyä teleyrityksissä pyritään oikeuttamaan kaikissa tarkoituksissa EU:n tietosuoja-asetuksen sääntelyn varassa.

Puolustusministeriö katsoo, että muistiossa olisi tullut arvioida myös teleyrityksen oikeusasemaa eri käsittelytarkoituksissa ja siitä johtuvaa asemointia suhteessa lähderekisterinpitäjään. Teleyritys on kiistatta rekisterinpitäjä niiden henkilötietojen osalta, jotka sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) perusteella kuuluvat teleyrityksen vastattavaksi. Teleyritys ei kuitenkaan ole rekisterinpitäjä niiden tietojen osalta, mitä toimivaltainen viranomaisella luovuttaisi esillä olevan arviomuistion tarkoitusten toteuttamiseksi. Näissä tapauksissa luovutettujen tietojen rekisterinpitäjänä toimii tietoa luovuttava toimivaltainen turvallisuusviranomaisella ja tietojen käsittelyyn yleislakina sovelletaan rikosasioiden tietosuojalakea ja sen soveltamisalan piiriin kuuluvaa rekisterinpitäjää koskevaa erityislainsäädäntöä.

Suomen perustuslain (731/1999) 124 §:n johtuu, että teleyritys ei voi hoitaa rikostutkinnan tai rikostorjunnan tehtäviä, eikä tällaisia tehtäviä merkittävinä julkisina hallintotehtävinä teleyritykselle voida edes antaa. Tällöin esityksessä kuvattuihin käsittelytoimiin pitäisi soveltaa sitä, mistä säädetään henkilötietojen käsittelijää koskien rikosasioiden tietosuojalaissa. Tämä edellyttäisi puolustusministeriön käsityksen mukaan rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän välisten käsittelysopimusten laatimisen, mikäli tästä asemasta ei suoraan säädettäisi lailla.

Puuttuuko arviomuistioluonnoksesta jokin arviointia edellyttävä säilyttämistoimenpide tai mahdollinen kohdentamiskriteeri?

-

Säilytysvelvollisuuden arvioinnin yleiset kysymykset

Huomiot teleyrityksen määritelmästä / säilytysvelvollisen yrityksen määritelmästä

-

Huomiot säilytettävien tietoluokkien määritelmästä

-

Huomiot säilytettävien palveluluokkien määritelmästä

-

Esiteltyjen toteutusvaihtoehtojen vaikutukset

Millaisia vaikutuksia esitellyistä toteutusvaihtoehdoista arvioitte seuraavan viranomaisille?

-

Millaisia vaikutuksia esitellyistä toteutusvaihtoehdoista arvioitte seuraavan yrityksille? Millaisia järjestelmämuutoksia arvioitte eri toteutusvaihtoehdoista seuraavan? Arvioitko esitellyistä toteutusvaihtoehdoista seuraavan muita kuin järjestelmien uudistuksesta johtuvia kustannuksia?

-

Kulujen korvaamisesta (SVPL 299 §)

Miten kuvaisitte toimintaympäristön muutoksia ja veloitteiden kumulatiivisia vaikutuksia nykyisin voimassa olevan sääntelyn valmisteluajankohtaan verrattuna? Mahdollisuuksien mukaan pyydämme kuvaamaan esimerkiksi tietopyyntöjen määrän suhteellista muutosta edellisen 10 vuoden ajalta.

-

Tarve EU-tason sääntelylle

Tulisiko välitystietojen säilytysvelvollisuutta koskevaa sääntelyä harmonisoida EU-tasolla?

-

Muut huomiot

-

Nurminen Minnamaria
Puolustusministeriö

Honkanen Kosti
Puolustusministeriö